

Özgen Acar, 'Yorgun Herkül'ün Türkiye'den kaçınılı ve Tü

'Tarih yerin

Kaçırılan tarihi eserlerin Türkiye'ye iade edilmesi için yıllardır mücadele veren Özgen Acar, 30 yıl önce Perge'den çalınan ve geçenlerde Türkiye'ye geri verilen 'Yorgun Herkül'ün başından geçenlerin de bire bir tanığı. Acar, heykelin iadesinin bir filmi aratmayacak öyküsünü anlattı.

'Yorgun Herkül'ün
topraklarda.
Antalya Müzesi
Ancak Acar'ın

Yıllar önce Afrodisyas'tan kaçırılan
'İhtiyar Balıkçı' heykeli de Bakan
Günay'ın açıklamasına göre, yakın
bir tarihte Türkiye'ye geri verilecek.

SELDA GÜNEYSU

ANKARA - Tam 30 yıl önceydi. Sadece Türkiye'nin değil, dünyanın "çok önemli" kabul ettiği Yorgun Herkül heykelinin üstü, bir gece, Perge'den çalındı. Gazetemiz yazarı **Özgen Acar**'ın deyişiyle, "ait olduğu tarihten koparıldı..." Acar, 1990'da, Metropolitan Sanat Müzesi'nde **Leon Levy-Shelby White** çiftine ait koleksiyonu gezerken karşılaştığı bu heykelin üstüyle. Aklına takıldı heykel... Çünkü diğerlerinden farklı sergileniyordu... Serginin tam ortasında, cam vitrinle çerçevelenmiş... Ancak heykelin altında nereye ait olduğu yazılmıyordu...

Yorgun Herkül şimdi ait olduğu topraklarda, Antalya Müzesi'nde sergileniyor. Bu eserin Türkiye'ye getirilişinin bire bir tanığı gazetemiz yazarı **Özgen Acar**. Heykelin Türkiye'ye iadesinin bir filmi aratmayacak öyküsünü şöyle anlatıyor Acar:

Orijinali kayıp

- Yorgun Herkül'ün tarihteki önemi nedir?

- Mitolojideki tanrıların tanrısı Zeus'un "Güç Tanrısı" oğlu... Yunan mitolojisinde Herakles, Roma mitolojisinde Herkül ya da diğer bir adıyla "Dinlenen Herkül..." Mitolojideki "Güç Tanrısı" Zeus'un oğlu...

Aslında bu heykel, Yunan heykeltıraş **Lysippos**'un İ.Ö. 4. yüzyılda yaptığı ünlü 'Yorgun Herkül'ün Roma kopyası. Dünyada 50 kadar benzeri vardır bu heykelin. Heykelin orijinali çok görkemli bir görüntüye sahip ve bugün kayıp, nerede olduğu bilinmiyor. Bu heykeldede Herkül, 12. yaş olarak bir aslanı öldürmüş ve yorulmuşunu gidermek için sopasına dayanmış, aslanın postunu da yaslamış...

Yunan dönemini takip eden Romalılar zamanında da heykel o kadar beğenilmiş ki onlar tarafından çeşitli kentlerde, buna Anadolu da dahil, pek çok kopyası yapılmış. O kopyalardan en özgünlerinden biri bu heykel.

'Yorgun Herkül'ün lahiti

- Yorgun Herkül'ün bir de lahiti vardı değil mi?

- O da çok önemli bir tarihi eser, 1970'li yıllarda yurtdışına kaçırılmak istendi. Ancak kaçakçılar, 4 tonluk bu lahiti tek parça halinde kaçıramayacakları için o sıralarda Perge'de kaçak kazı yapan birinden, dilim dilim kesmesini istemiş lahiti. O da

söylenildiği gibi lahiti dilim dilim kesti ve kaçırmak istedi. Ancak bu parçaların bir kısmı, İstanbul'da, Kumkapı'da bir kamyonun üzerinde bulundu. Daha sonra da Prof. Dr. **Jale Inan**, bu parçaları birleştirdi.

Tabii bazı bölümler eksik kaldı. Bunun üzerine Prof. Dr. **Inan**, eksik parçaların bir bölümünün Amerika'daki **Paul Getty Müzesi**'nde olduğunu tespit etti. O parçalar da geri getirildi. Birtakım eksik parçaları da ben, Almanya'da bir işadının özel koleksiyonu arasında gördüm. O dönem, bu durumu Cumhuriyet'te yazdım.

İşadımı önce bu durumu inkâr etti, daha sonra "Türkiye'ye iade ettiğini" söyledi. Perge'den kaçırılan bir başka lahite de "Çelenkli Lahit." Ben, onu da Amerika'daki Brooklyn Müzesi'nde bulmuştum. O lahite de geri geldi.

'1.5 milyon dolara satıldı'

- Peki, Yorgun Herkül yurtdışına nasıl kaçırıldı?

- Bu ve bu gibi eserlerin çıkarıldığı Perge'de, devletin ne yazık ki kamuylaştıramadığı Nekropol (mezarlık) alanında, bir arazisi var **Süleyman Çoban** adlı şahsın. Orada kaçak kazılar yapıyor. Yorgun Herkül'ü de şu şekilde kaçırıyor yurtdışına:

Prof. Dr. **Jale Inan**, 1980'li yıllardaki kazılarında, Perge Hamamı'nda bir takım heykeller buldu. Bu adam da tabii kazılarda işçi olarak çalışıyor. O sıralarda heykelle rastlıyor; arkeologlara göstermeden üstünü örtüyor. Daha sonra, gece gelip, heykeli çıkarıyor ve üst kısmını kaçakçılara satıyor.

Yıl 1981. O dönem, Türkiye'de iş yapan, İran kökenli kaçakçı **Muhammed Yegenah** da bu heykeli pazarlıyor.

Heykelin pazarlamaya öyküsü de şöyle: Heykeli Boston Müze Müdürü **Cornelius Vermule III**'e götürüyor. Müze müdürü de durumu **Leon Levy-Shelby White** çiftine anlatıyor. Sonuçta heykeli müzeyle birlikte ortaklaşa alıyolar. 1.5 milyon dolara... Böylece **Leon Levy-Shelby White** koleksiyonuna giriyor eser. Ancak şöyle bir anlaşma da yapıyor: Eser, er ya da geç, Boston Müzesi'ne gidecek...

DEVAM EDECEK

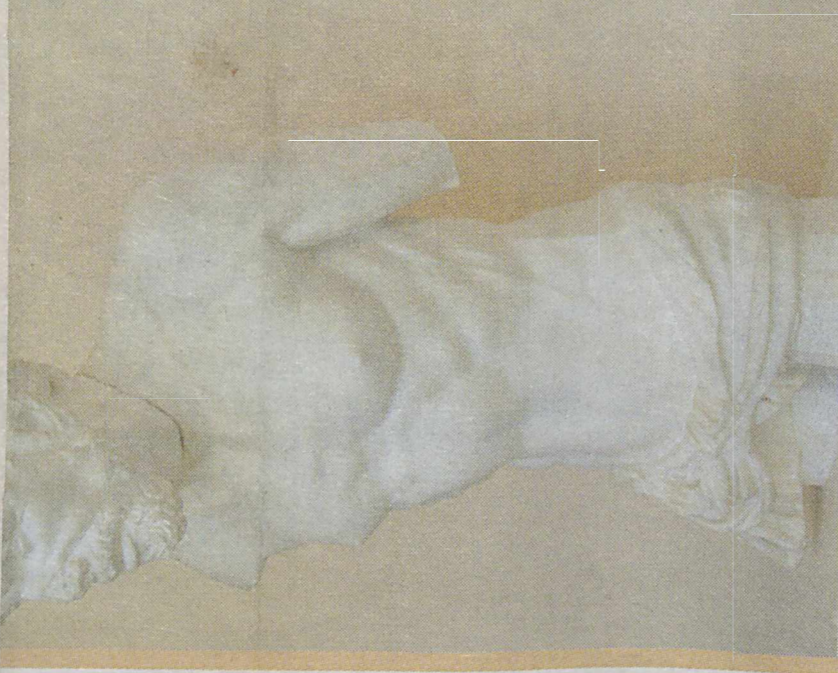
'Yorgun Herkül'ün üzüntüsü...

"Yorgun Herkül" diye bilinen Herakles heykelinin üstü ya da büstü geçenlerde Türkiye'ye getirildi. Birkaç gün önce de alt bölümüyle birleştirilerek Antalya Müzesi'nde sergilenmeye başlandı. Helkelin üstü, ABD'den Bakan **Erdoğan**'ın Türkiye'ye döndüğü uçakta getirilmişti.

Heykelin Antalya'daki açılış törenine de Kültür ve Turizm Bakanı **Ertuğrul Günay** katılmış ve yaptığı konuşmada ülkemizden kaçırılıp da ülkemize getirilen tarihsel yapıtların bir dö-kümünü vermişti.

Bakan **Günay**, AKP iktidarı döneminde ülkemize geri getirilen yapıtların sayısının önceki döneme oranla ne kadar fazla olduğunu özellikle vurgulamıştı. Buraya kadar her şey çok gü-

zeldi! Ama konuyu yakından bilenler ve bu konuda verilen savaşı eskiden beri izleyenlerin gözü bir kişiyi arıyordu! "Yorgun Herkül"ün ABD'de olduğunu yıllar önce keşfetmekle kalmayan, aynı zamanda yıllardır ülkemizden kaçırılan yapıtların geri getirilmesi için sabırlı ve bilinçli bir savaşım veren, kamuoyunu bu konuda sürekli bilgilendiren gazeteci **Özgen Acar**'ı! Heykelin geri getirildiği uçakta da Antalya Müzesi'ndeki açılış töreninde de aslı bulunması gerekenlerden biri **Özgen Acar** değil miydi? Ne ki, politika böyle bir şeydi işte! İktidarda olan, düdüğü çalıyordu!.. Buna en çok üzümlende yıllar sonra ana toprağına dönen "Yorgun Herkül" geliyordu belki de!..

'İhtiyar Balıkçı' da geri gelecek

- Türkiye'ye dönmesi gereken daha kaç tarihi eseri-miz var? Sizin bu eserler için de girişimleriniz bulunuyor mu?

- Yine Berlin'e bağlantılı olarak, 'İhtiyar Balıkçı heykeli' var gündemde. Afrodisyas'tan kaçırılan... Yorgun Herkül üzere yazılar yazdığım dönemde, New York'tayken, Prof. Dr. **Kenan Erim** telefon etti. 30 yıl kazdı Afrodisyas'ı Erim... "Burada bir heykel bulduk. Bu heykelin üstünün Berlin'deki İhtiyar Balıkçı heykeli olacağını sanıyorum", dedi.

Bu arada, aynı durumu Kültür Bakanlığı'na iletmış o dönem, bakanlık da Dışişleri Bakanlığı'na bildirmiş. O zamanın Doğu Berlin'deki Türk büyükelçisi de "Ben böyle süflü işlerle uğraşamam" yanıtını vermiş. Erim de çok üzül-müş.

Kendisine, "New York'taki avukat **Lary Kaye**'in Doğu Berlin'e gideceğini ve konuyu ona iletebileceğimi" söyledim. Kaye'den Doğu Berlin'deki heykelin alıcı kopyasını New York'a getirip getiremeyeceğini sordum. Sonuçta kopyalar New York'a getirildi, **Kenan Erim**'e verildi ve uyum sağ-ladı. Ondan sonra da Türk hükümetiyle Alman hükümeti arasında yazışmalar başladı. Ancak Almanya birleşince bu iş de yarım kaldı.

Ama **Bakan Günay**, bu heykelin de yakın bir tarihte Türkiye'ye iade edileceğini söyledi. Elbette ki eserler ait olduğu topraklara iade edilmeli, tarih yerinde güzel çünkü...

Özgen Acar, 'Yorgun Herkül'ün Türkiye'den kaçırılışı ve Türkiye'ye iadesinin filmlere konu olacak serüvenini anla-

'Tarih yerinde güzel...'

Kaçırılan tarihi eserlerin Türkiye'ye iade edilmesi için yıllardır mücadele veren Özgen Acar, 30 yıl önce Perge'den çalınan ve geçenlerde Türkiye'ye geri verilen 'Yorgun Herkül'ün başından geçenlerin de bire bir tanığı. Acar, heykelin iadesinin bir filmi aratmayacak öyküsünü anlattı.

SELDA GÜNEYSU

ANKARA - Tam 30 yıl önceydi. Sadece Türkiye'nin değil, dünyanın "çok önemli" kabul ettiği Yorgun Herkül heykelinin üstü, bir gece, Perge'den çalındı. Gazetemiz yazarı **Özgen Acar**'ın deyişiyle, "ait olduğu tarihten koparıldı..." Acar, 1990'da, Metropolitan Sanat Müzesi'nde **Leon Levy-Shelby White** çiftine ait koleksiyonu gezerken karşılaştığı bu heykelin üstüyle. Aklına takıldı heykel... Çünkü diğerlerinden farklı sergileniyordu... Serginin tam ortasında, cam vitrinle çerçevelenmiş... Ancak heykelin altında ne-reye ait olduğu yazmıyordu...

Yorgun Herkül şimdi ait olduğu topraklarda, Antial-ya Müzesi'nde sergileniyor. Bu eserin Türkiye'ye getirilişinin bire bir tanığı gazetemiz yazarı Özgen Acar. Heykelin Türkiye'ye iadesinin bir filmi aratmayacak öyküsünü şöyle anlatıyor Acar:

Orijinali kayıp

- Yorgun Herkül'ün tarihteki önemi nedir?

- Mitolojideki tanrıların tanrısı Zeus'un "Güç Tanrısı" oğlu... Yunan mitolojisinde Herakles, Roma mitolojisinde Herkül ya da diğer bir adıyla "Dinlenen Herkül..." Mitolojideki "Güç Tanrısı" Zeus'un oğlu...

Aslında bu heykel, Yunan heykeltıraş **Lysippos**'un İ.Ö. 4. yüzyılda yaptığı ünlü **Yorgun Herkül**'ün Roma kopyası. Dünyada 50 kadar benzeri vardır bu heykelin. Heykelin orijinali çok görkemli bir görüntüye sahip ve bugün kayıp, nerede olduğu bilinmiyor. Bu heykeldede Herkül, 12. iş olarak bir aslanı öldürmüş ve yorulmuşu göstermek için sopasına dayanmış, aslanın postunu da yaslamış...

Yunan dönemini takip eden Romalılar zamanında da heykel o kadar beğenilmiş ki on-lar tarafından çeşitli kentlerde, buna Anadolu da dahil, pek çok kopyası yapılmış. O kopyalardan en özgünlerinden biri bu heykel.

'Yorgun Herkül'ün lahiti

- Yorgun Herkül'ün bir de lahiti vardı değil mi?

- O da çok önemli bir tarihi eser, 1970'li yıllarda yurtdışına kaçırılmak istendi. Ancak kaçakçılar, 4 tonluk bu lahiti tek parça halinde kaçıramayacakları için o sralarda Perge'de kaçak kazı yapan birinden, dilim dilim kesmesini istemiş lahiti. O da

'Yorgun Herkül' şimdi ait olduğu topraklarda. Birleştirilmiş olarak Antalya Müzesi'nde sergileniyor. Ancak Acar'ın bir de müjdesi var: Yıllar önce Afrodisyas'tan kaçırılan 'İhtiyar Balıkçı' heykeli de Bakan Günay'ın açıklamasına göre, yakın bir tarihte Türkiye'ye geri verilecek.

söylenildiği gibi lahiti dilim dilim kesti ve kaçırmak istedi. Ancak bu parçaların bir kısmı, İstanbul'da, Kumkapi'da bir kamyonun üzerinde bulundu. Daha sonra da Prof. Dr. **Jale İnan**, bu parçaları birleştirdi.

Tabii bazı bölümler eksik kaldı. Bunun üzerine Prof. Dr. İnan, eksik parçaların bir bölümünün Amerika'daki Paul Getty Müzesi'nde olduğunu tespit etti. O parçalar da geri getirildi. Birtakım eksik parçaları da ben, Almanya'da bir işadaminin özel koleksiyonunda gördüm. O dönem, bu durumu Cumhuriyet'te yazdım.

İşadamı önce bu durumu inkâr etti, daha sonra "Türklere olan sevgisi ve saygısı nedeniyle parçaları Türkiye'ye iade ettiğini" söyledi. Perge'den kaçırılan bir başka lahite de "Çelenkî Lahit." Ben, onu da Amerika'daki Brooklyn Müzesi'nde bulmuştum. O lahite de geri geldi.

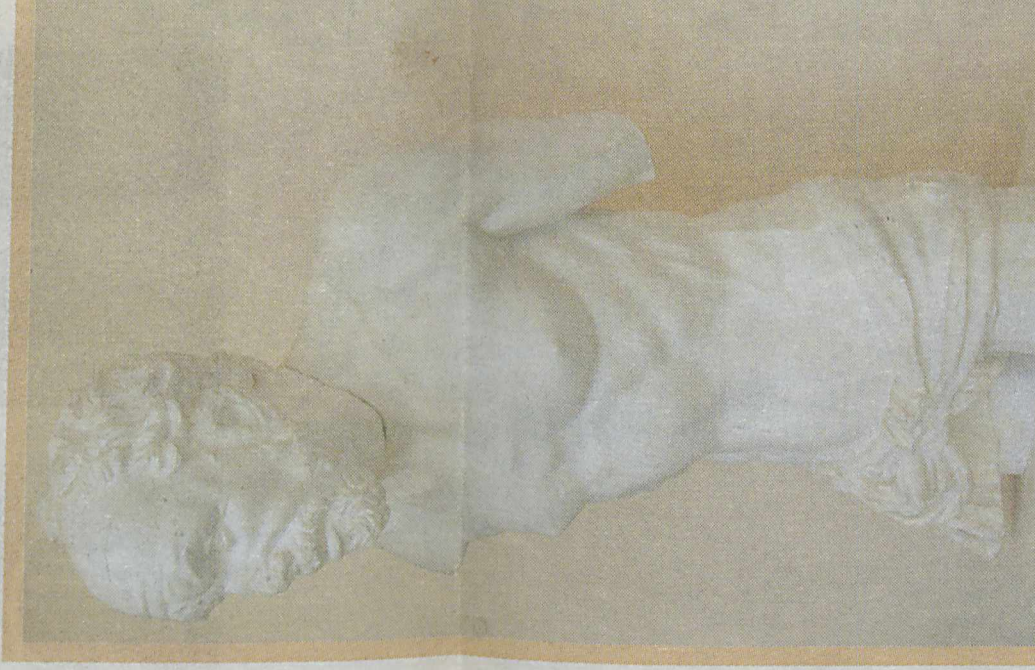
'1.5 milyon dolara satıldı'

- Peki, Yorgun Herkül yurtdışına nasıl kaçırıldı?

- Bu ve bu gibi eserlerin çıkarıldığı Perge'de, devletin ne yazık ki kamu-laştıramadığı Nekropol (mezarlık) alanında, bir arazisi var **Süleyman Çoban** adlı şahsın. Orada kaçak kazılar yapıyor. Yorgun Herkül'ü de şu şekilde kaçırdı yurtdışına:

Prof. Dr. **Jale İnan**, 1980'li yıllardaki kazılarında, Perge Hamamı'nda birtakım heykeller buldu. Bu adam da tabii kazılarda işçi olarak çalışıyor. O sıralarda heykele rastlıyor; arkeologlara göstermeden üstünü örtüyor. Daha sonra, gece gelip, heykeli çıkarıyor ve üst kısmını kaçakçılara satıyor. Yıl 1981. O dönem, Türkiye'de iş yapan, İran kökenli kaçakçı **Muhammed Yegenah** da bu heykeli pazarlıyor.

Heykelin pazarlanma öyküsü de şöyle: Heykeli Boston Müze Müdürü **Cornelius Vermule III**'e götürüyor. Müze müdürü de durumu **Leon Levy-Shelby White** çiftine anlatıyor. Sonuçta heykeli müzeyle birlikte ortaklaşa alıyorlar. 1.5 milyon dolara... Böylece **Leon Levy-Shelby White** koleksiyonuna giriyor eser. Ancak şöyle bir anlaşma da yapılıyor: Eser, er ya da geç, Boston Müzesi'ne gidecek...

'İhtiyar Balıkçı' da geri gelecek

- Türkiye'ye dönmesi gereken daha kaç tarihi eserimiz var? Sizin bu eserler için de girişimleriniz bulunuyor mu?

- Yine Berlin'le bağlantılı olarak, 'İhtiyar Balıkçı heykeli' var gündemde. Afrodisyas'tan kaçırılan... Yorgun Herkül üzerine yazılar yazdığım dönemde, New York'tayken, Prof. Dr. **Kenan Erim** telefon etti. 30 yıl kazdı Afrodisyas'ı Erim... "Burada bir heykel bulduk. Bu heykelin üstünün Berlin'deki İhtiyar Balıkçı heykeli olduğunu sanıyorum" dedi.

Bu arada, aynı durumu Kültür Bakanlığı'na iletmış o dönem, bakanlık da Dışişleri Bakanlığı'na bildirmiş. O zamanın Doğu Berlin'deki Türk büyükelçisi de "Ben böyle süflü işlerle uğraşamam" yanıtını vermiş. Erim de çok üzül-müş.

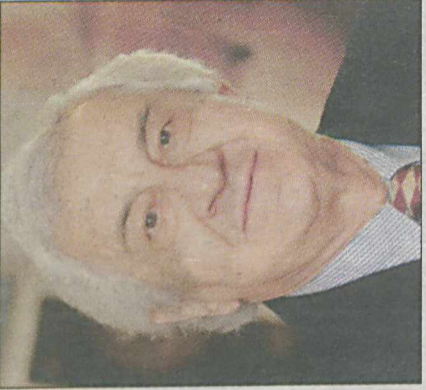
Kendisine, "New York'taki avukat **Larry Kaye**'in Doğu Berlin'e gideceğini ve konuyu ona iletebileceğimi" söyledim. Kaye'den Doğu Berlin'deki heykelin alçı kopyasını New York'a getirip getiremeyeceğini sordum. Sonuçta kopyalar New York'a getirildi, Kenan Erim'e verildi ve uyum sağ-ladı. Ondan sonra da Türk hükümetiyle Alman hükümeti arasında yazışmalar başladı. Ancak Almanya birleşince bu iş de yarım kaldı.

Ama Bakan Günay, bu heykelin de yakın bir tarihte Türkiye'ye iade edileceğini söyledi. Elbette ki eserler ait olduğu topraklara iade edilmeli, tarih yerinde güzel çünkü...

Özgen Acar, 'Yorgun Herkül'ün Türkiye'den kaçırılışı ve Türkiye'ye iadesinin

'Tarihin yerinde

Kaçırılan tarihi eserlerin Türkiye'ye iade edilmesi için yıllardır mücadele veren Özgen Acar, 30 yıl önce Perge'den çalınan ve geçenlerde Türkiye'ye geri verilen 'Yorgun Herkül'ün başından geçenlerin de bire bir tanığı. Acar, heykelin iadesinin bir filmi aratmayacak öyküsünü anlattı.

'Yorgun Herkül' şimdi ait olduğu topraklarda. Birleştirilmiş olarak Antalya Müzesi'nde sergileniyor. Ancak Acar'ın bir de müjdesi var: Yıllar önce Afrodisyas'tan kaçırılan 'İhtiyar Balıkçı' heykeli de Bakan Günay'ın açıklamasına göre, yakın bir tarihte Türkiye'ye geri verilecek.

SELDA GÜNEYSU

ANKARA - Tam 30 yıl önceydi. Sadece Türkiye'nin değil, dünyanın "çok önemli" kabul ettiği Yorgun Herkül heykelinin üstü, bir gece, Perge'den çalındı. Gazetemiz yazarı **Özgen Acar**'ın deyişiyle, "ait olduğu tarihten koparıldı..." Acar, 1990'da, Metropolitan Sanat Müzesi'nde **Leon Levy-Shelby White** çiftine ait koleksiyonu gezerken karşılaştığı bu heykelin üstüyle. Aklına takıldı heykel... Çünkü diğerlerinden farklı sergileniyordu... Serginin tam ortasında, cam vitrinle çerçevelenmiş... Ancak heykelin altında ne-reye ait olduğu yazmıyordu...

Yorgun Herkül şimdi ait olduğu topraklarda, Antalya Müzesi'nde sergileniyor. Bu eserin Türkiye'ye getirilişinin bire bir tanığı gazetemiz yazarı Özgen Acar. Heykelin Türkiye'ye iadesinin bir filmi aratmayacak öyküsünü şöyle anlatıyor Acar:

Orijinali kayıp

- Yorgun Herkül'ün tarihteki önemi nedir?

- Mitolojideki tanrıların tanrısı Zeus'un "Güç Tanrısı" oğlu... Yunan mitolojisinde Herakles, Roma mitolojisinde Herkül ya da diğer bir adıyla "Dinlenen Herkül..." Mitolojideki "Güç Tanrısı" Zeus'un oğlu...

Aslında bu heykel, Yunan heykeltıraş **Lysippos**'un İ.Ö. 4. yüzyılda yaptığı ünlü 'Yorgun Herkül'ün Roma kopyası. Dünyada 50 kadar benzeri vardır bu heykelin. Heykelin orijinali çok görkemli bir görüntüye sahip ve bugün kayıp, nerede olduğu bilinmiyor. Bu heykelde Herkül, 12. iş olarak bir aslanı öldürmüş ve yorulduğunu gidermek için sopasına dayanmış, aslanın postunu da yaslamış...

Yunan döneminin takip eden Romalılar zamanında da heykel o kadar beğenilmiş ki onlar tarafından çeşitli kentlerde, buna Anadolu da dahil, pek çok kopyası yapılmış. O kopyalardan en özgünlerinden biri bu heykel.

'Yorgun Herkül'ün lahiti

- Yorgun Herkül'ün bir de lahiti vardı değil mi?

- O da çok önemli bir tarihi eser, 1970'li yıllarda yurtdışına kaçırılmak istendi. Ancak kaçakçılar, 4 tonluk bu lahiti tek parça halinde kaçıramayacakları için o sıralarda Perge'de kaçak kazı yapan birinden, dilim dilim kesmesini istemiş lahiti. O da

söylenildiği gibi lahiti dilim dilim kesti ve kaçırılmak istedi. Ancak bu parçaların bir kısmı, İstanbul'da, Kumkapı'da bir kamyonun üzerinde bulundu. Daha sonra da Prof. Dr. **Jale İnan**, bu parçaları birleştirdi.

Tabii bazı bölümler eksik kaldı. Bunun üzerine Prof. Dr. **Jale İnan**, eksik parçaların bir bölümünün Amerika'daki Paul Getty Müzesi'nde olduğunu tespit etti. O parçalar da geri getirildi. Birtakım eksik parçaları da ben, Almanya'da bir işadammın özel koleksiyonu arasında gördüm. O dönem, bu durumu Cumhuriyet'te yazdım.

İşadama önce bu durumu inkâr etti, daha sonra "Türk'lere olan sevgisi ve saygısı nedeniyle parçaları Türkiye'ye iade ettiğini" söyledi. Perge'den kaçırılan bir başka lahite de "Çelenkli Lahit." Ben, onu da Amerika'daki Brooklyn Müzesi'nde bulmuştum. O lahiti de geri geldi.

'1.5 milyon dolara satıldı'

- Peki, Yorgun Herkül yurtdışına nasıl kaçırıldı?

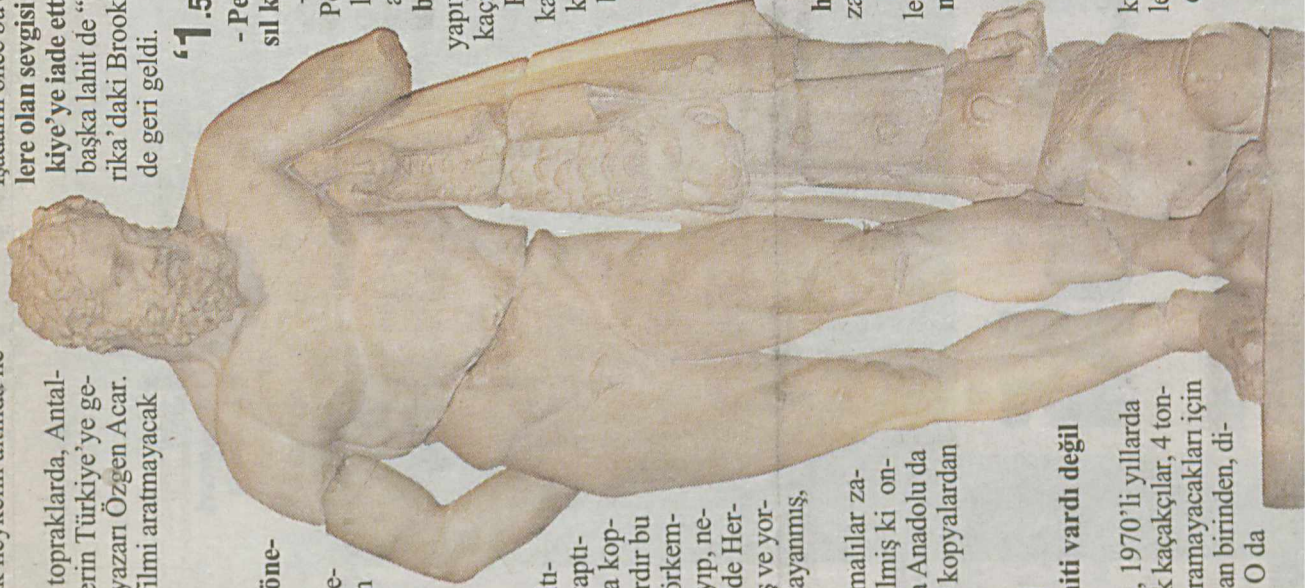
- Bu ve bu gibi eserlerin çıkarıldığı Perge'de, devletin ne yazık ki kamu-laştıramadığı Nekropol (mezarlık) alanında, bir arazisi var **Süleyman Çoban** adlı şahsın. Orada kaçak kazılar yapıyor. Yorgun Herkül'ü de şu şekilde kaçırıyor yurtdışına:

Prof. Dr. **Jale İnan**, 1980'li yıllardaki kazılarında, Perge Hamamı'nda birtakım heykeller buldu. Bu adam da tabii kazılarda işçi olarak çalışıyor. O sıralarda heykele rastlıyor; arkeologlara göstermeden üstünü örtüyor. Daha sonra, gece gelip, heykeli çıkarıyor ve üst kısmını kaçakçılara satıyor.

Yıl 1981. O dönem, Türkiye'de iş yapan, İran kökenli kaçakçı **Muhammed Yegenah** da bu heykeli pazara getiriyor.

Heykelin pazarlanma öyküsü de şöyle: Heykeli Boston Müze Müdürü **Cornelius Vermule III**'e götürüyor. Müdür müdürü de durumu **Leon Levy-**

Shelby White çiftine anlatıyor. Sonuçta heykeli müzeyle birlikte ortaklaşa alıyorlar. 1.5 milyon dolara... Böylece **Leon Levy-Shelby White** koleksiyonuna giriyor eser. Ancak şöyle bir anlaşma da yapıyor: Eser, er ya da geç, Boston Müzesi'ne gidecek...

filmlere konu olacak serüvenini anlattı

Güzel...

ESİNTİLER

Zeynep ORAL

zeynep@zeyneporal.com

Faks: 0212 257 16 50

Yaşasın Sanat, Yaşasın Hayat

48. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde, bu kez çok az film izleyebildim çünkü sabahtan akşama Antalya Kadın Zirvesi'ne yoğunlaşmam gerekiyordu. Zirveden paylaşılacak daha çok şey var. Ama önce: Ödül alanları ve almayanları, tüm katılımcıları kutluyorum. Sine-maya gönüli verdikleri için sanatı meslek olarak seçtikleri için...

İlk günden son güne, sahnede söz alan herkes politik mesajını geniş kitlelere duyurmaya çalıştı. Haklıdır! Sakın kimse yadırgamasın! Sanat özü gereği muhalifdir! Hele sağ kulaklar tıkalyken; baskı, tehdit ve sansür sürerken; her muhalife ve protestocuya terör örgütü suçlaması yapılırken başka türüsü düşünülemez! Tek dileğim, mesajların doğru yerlere ulaşması...

Genellikle ulaşmıyor, çünkü... İki takımın taraftarları gibi herkes kendi takımını dinliyor, karşındakini değil... Kadına adanan, kadına, çocuğa ve tüm "ötekilere" yönelik şiddete karşı direnen, "ötekileri" adeta kayıran bir festivaldi bu. Kadın zirvesi de öyle... Üstelik orada herkes birbirini dinledi.

Karısını dövmek dış politika olursa...

Sabah 8, akşam 18, hiç eksilmeyen bir ilgiyle izlenen 1. Antalya Kadın Zirvesi'nde en sarsıcı gerçeklerden birini CHP milletvekili **Bilgehan**'dan dinledik.

Bilmeyenlere hatırlatayım: Geçen nisan ayında hükümet, Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'yla bir sözleşme imzaladı. Tam adı şöyle "**Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İç Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme**" ... Evet bu hükümetin Dışişleri Bakanı **Davutoğlu**, bu sözleşmeye imza attı. Yani devlet taraf olmayı taahhüt etti. Sözleşme İstanbul'da imzalandığı için İstanbul Sözleşmesi de deniyor.

Ardından CHP, bu işin takipçisi olacağını belirtti. CHP milletvekili Gülsün Bilgehan, sözleşmenin TBMM'den geçmesi için Meclis Başkanlığı'na kanun teklifi sundu. Ve bekleme başladı. En çok kadın sorunlarıyla ilgilenen sivil toplum kuruluşları bekliyor, muhalefet bekliyor, Meclis bekliyor... Bu arada beşer, onar kadınlar öldürülüyor... Cevap bekleniyor, kadınlar öldürülüyor...

Sonunda Meclis Başkanı **Cemil Çiçek**'ten yanıt geldi: Efendim meğer bu iş, dış politika meselesiymiş... Uluslararası anlaşmayı imzalamak başka, Meclis'ten onay istenmesi, onaylanması başkaymiş... O iş, yürütmenin işiymiş... Kısaca sen benim dış politikama karışamazsın diyor Meclis Başkanı...

Elbet Gülsün Bilgehan bunu böyle anlatmadı ama biz sıradan insanlar böyle anladık! Herif karısını ister döver ister öldürür, dış politikaya karışamadığımız için de biz oturup seyrederez! Hükümetin tutumu budur işte! Zirvenin sonucu bildiğimize derhal yazdık: Talebimiz Avrupa Konseyi sözleşmesinin ivedilikle ve çekincesiz olarak onaylanmasıdır.

Hemen ve ayak diremeden

Hiç ama hiç vakit kaybetmeden bir an önce onaylanmalı... Ayak diremeden, çekince koymadan...

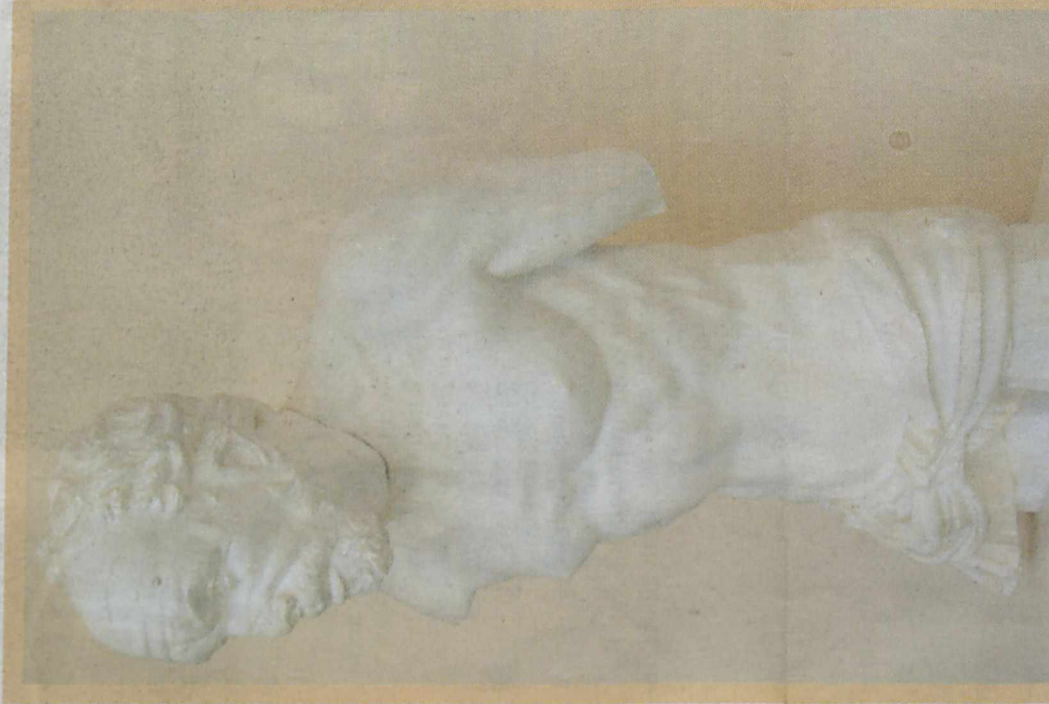
Neden mi? Çünkü bu sözleşme, kadına, çocuğa yönelik şiddetten devleti sorumlu tutuyor. Sen sorumlusun diyor. Görevini, sorumluluklarını, verdiği taahhütlerini yerine getir diyor. En ayrıntılı biçimde yapılması gerekenleri sıralıyor. Uygulama için gerekli mekanizmaları kur diyor. Şiddet olaylarını öncesiyile ve sonrasında, neden ve sonuç ilişkileriyle bir bütün olarak ele alıyor.

Hemen onaylanmalı... Çünkü yaşamla yasalara başvuru oluyor.

Çekince koymadan onaylanmalı! Çünkü **Fatma Şahin**'in önderliğinde, STK'lerin desteğiyle de hazırlanmakta olan şiddet yasa tasarısı için yol gösterici olacak.

Çünkü hayat kurtarabilecek! O her şeyden değerli olan yaşama hakkı için onaylanmalı.

Bari bu yazı da, ödül töreninde birbirinden başarılı çocuk oyunculara ödülleri verirken söylediğim sözle bit-sin: "**Yaşasın Sinema! Yaşasın Sanat! Yaşasın Hayat! Kadına ve erkeğe şiddetten arınmış hayat!**"

'İhtiyar Balıkçı' da geri gelecek

- Türkiye'ye dönmesi gereken daha kaç tarihi eserimiz var? Sizin bu eserler için de girişimleriniz bulunuyor mu?

- Yine Berlin'le bağlantılı olarak, 'İhtiyar Balıkçı heykeli' var gündemde. Afrodisyas'tan kaçınlar... Yorgun Herkül üzerine yazılar yazdığım dönemde, New York'tayken, Prof. Dr. Kenan Erim telefon etti. 30 yıl kazdı Afrodisyas'ı Erim... "Burada bir heykel bulduk. Bu heykelin üstünün Berlin'deki İhtiyar Balıkçı heykeli olacağını sanıyorum" dedi.

Bu arada, aynı durumu Kültür Bakanlığı'na ilettiğim o dönem, bakanlık da Dışişleri Bakanlığı'na bildirmiş. O zamanın Doğu Berlin'deki Türk büyükelçisi de "Ben böyle sürlü işlerle uğraşamam" yanıtını vermiş. Erim de çok üzül-müş.

Kendisine, "New York'taki avukat Larry Kaye'in Doğu Berlin'e gideceğini ve konuyu ona iletileceğini" söyledim. Kaye'den Doğu Berlin'deki heykelin alçı kopyasını New York'a getirip getiremeyeceğini sordum. Sonuçta kopyalar New York'a getirildi, Kenan Erim'e verildi ve uyum sağ-ladı. Ondan sonra da Türk hükümetiyle Alman hükümeti arasında yazışmalar başladı. Ancak Almanya birleşince bu iş de yarım kaldı.

Ama Bakan Günay, bu heykelin de yakın bir tarihte Türkiye'ye iade edileceğini söyledi. Elbette ki eserler ait olduğu topraklara iade edilmeli, tarih yerinde güzel çünkü...

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0301105